

ETNO- OG/ELLER DEMOKRATI?

BRUG AF N.F.S. GRUNDTVIGS DIGT FOLKELIGHEDEN (1848) SOM IDENTITETSPOLITISK DANNELSE

KAN FAGFOLKS BRUG AF GRUNDTVIGS DIGT *FOLKELIGHEDEN* (1848) BIDRAGE TIL EN FAGLIGT KVALIFICERET IDENTITETSPOLITISK DANNELSE?

Strofe 6

Byrd og Blod er Folke-Grunde,
Ikke Luft og mindre Staal,
Fælles Ord i Folke-Munde
Det er Folkets Modersmaal,
Som det klinger, som det gløder,
Saa hos Danskere og Jøder
Holder det i skjulte Baand
Luftens eller Himlens Aand!
Svar ei fattes Skoven

Strofe 7

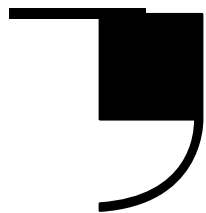
Til et Folk de alle høre
Som sig regne selv dertil
Har for Modersmaalet øre
Har for Fædrelandet Ild;
Resten selv som Dragdukker
Sig fra Folket udelukker
Lyse selv sig ud af Æt
Nægte selv sig Indfødsret
Svar ei fattes Skoven

-
- Identitetspolitik: De historisk-sociale processer igennem hvilke individers og gruppers identiteter som samfundsmedlemmer skabes ?

  - Fagligt kvalificeret indsigt i lærerprocesser, der involverer identitetspolitik

= Identitetspolitisk dannelse

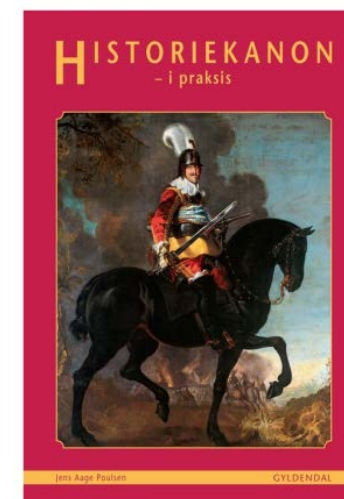
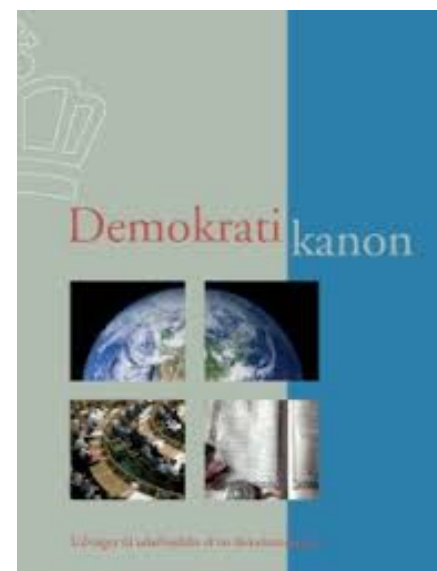
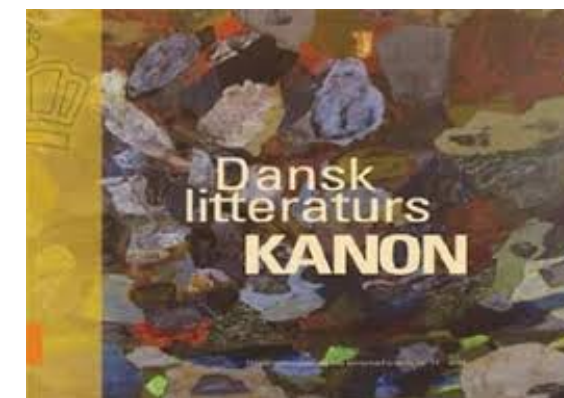
Faget historie er en skæbnefortælling. Faget historie handler om folkenes selvforståelse. Derfor skal faget historie også omfatte det mytologiske stof fra oldtiden, der skal lægges særlig vægt på de begivenheder, som har været med til at definere os som folk. (...) Vi grundtvigianere har altid set det nationale som ikke bare vejen, men som den eneste vej til det universale. Der findes ikke en abstrakt menneskehed. Al menneskelighed har en national udformning. Den eneste måde, man kan blive et helt menneske på, er ved at kende den kultur, man er vokset op i

Bertel Harder, Partiet Venstre, Undervisningsminister, 20. maj 2005

ET IDENTITETS- OG ERINDRINGSPOLITISK PROEJET

- Dansk litteraturs kanon (2004)
- Kulturkanon (2006)
- Demokratikanon (2008)
- Naturkanon (2009)
- Historiekanon (2009)
- Danmarks kanon (2016)

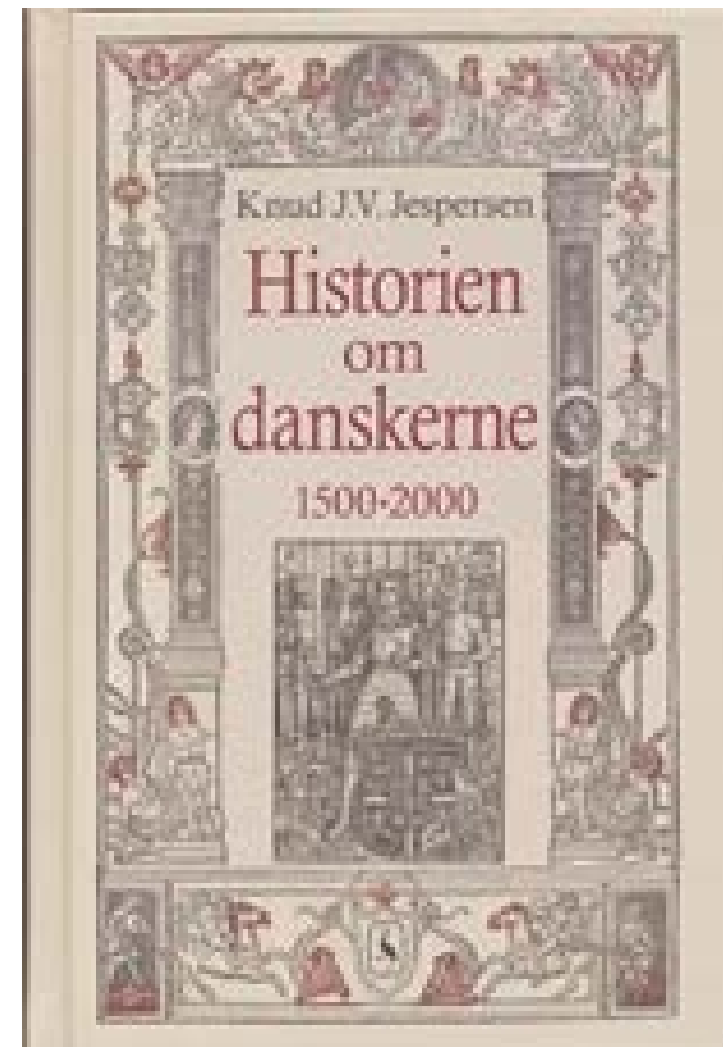

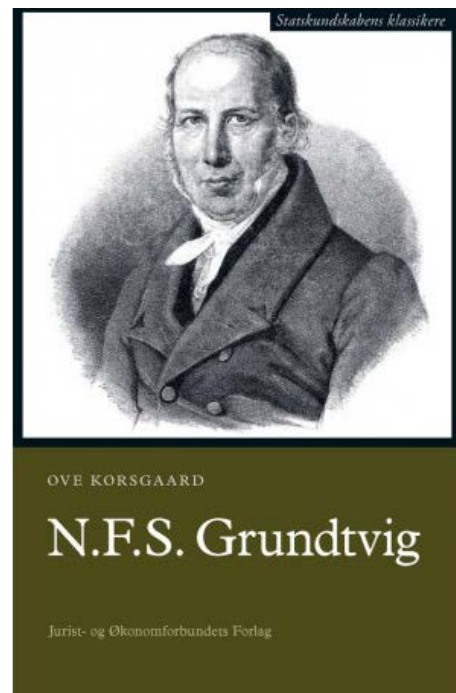
”Kun på den måde lod det sig efter Grundtvigs opfattelse gøre at smede de hidtil adskilte samfundsgrupper sammen til det, der var selve forudsætningen for, at det demokratiske projekt kunne lykkes (...) I et programmatisk digt om ”Folkeligheden” fra 1848 formulerede han skarpt og præcist denne grundtanke

Til et Folk de alle hører,
Som sig regne selv dertil,
Har for Modersmaalet Øre,
Har for Fædrelandet Ild;

Tilhørsforhold til et folk var for Grundtvig således et udtryk for et frit valg. Man kunne være med, eller man kunne vælge at stå udenfor”

- Hvis man skelner mellem en etnocentrisk og polycentrisk form for nationalbevidsthed, var Grundtvig i sin substans polycentrisk, om end med enkelte etnocentriske afvigelser

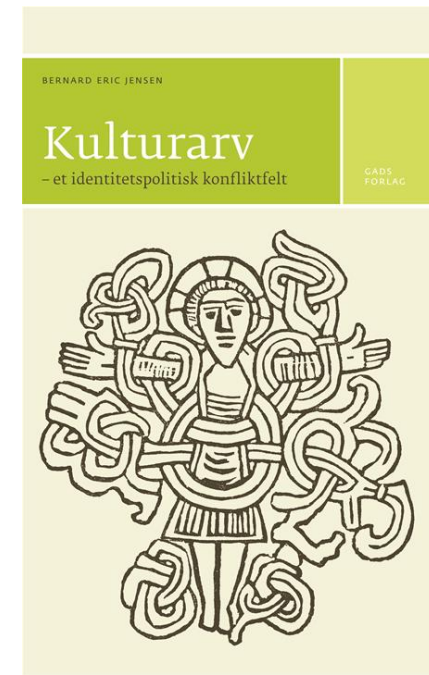

Ove Korsgaard (2012). *N.F.S. Grundtvig*
S. 53

Grundtvig var en fortaler for en bibelsk racisme, idet han stillede sig aldeles afvisende til enhver form for folkeblanding. Når han brugte formuleringer som at "Byrd og Blod er Folke-Grunde" (...), så skulle det tolkes såvel biologisk-bogstaveligt som kulturelt-åndeligt

Bernard Eric Jensen (2008). *Kulturarv. Et identitetspolitisk konfliktfelt*,
(s. 90)

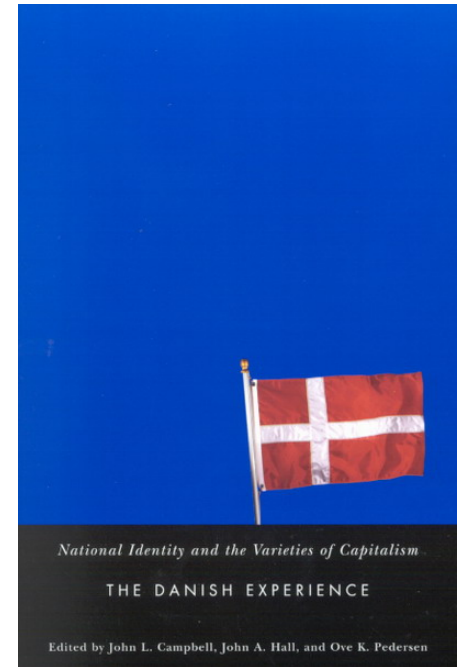

an anti-essentialistic definition of national identity (...)

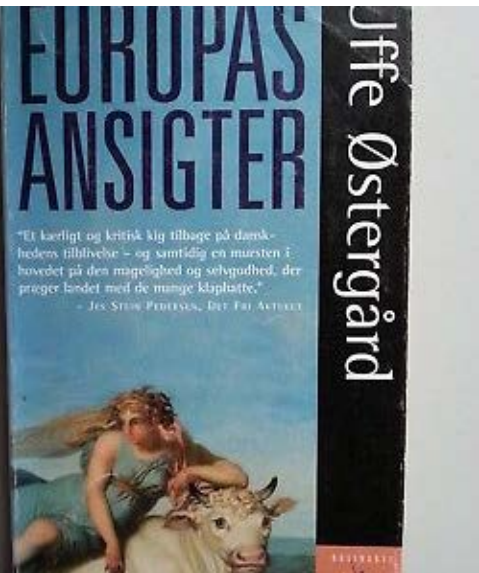
labelled a voluntaristic – subjectivistic definition

a democratic definition of nationality (s. 77)

Cultural diversity, yes, cultural dominance no (s. 78)

frygtsom berøringsangst over for de andre, de fremmede” (s. 408)

”nationalfølelse grænsende til chauvinistisk nationalisme” (s. 63)

”dens rammer er fortidige og fiktive” (s. 83)

Uffe Østergård (1992). *Europas ansigter*

”*FOLKELIGHEDEN*” (1848) SOM FAGLIG OG IDENTITETSPOLITISK STRID

Demokratisk projekt

Frit valg

Anti-essentialistisk

Voluntaristisk

Subjektivistisk

Kulturel diversitet

Polycentrisk

Etnisk skabelsesmyte

Bibelsk nationalisme

Bibelsk racisme

Chauvinistisk nationalisme

Essentialistisk

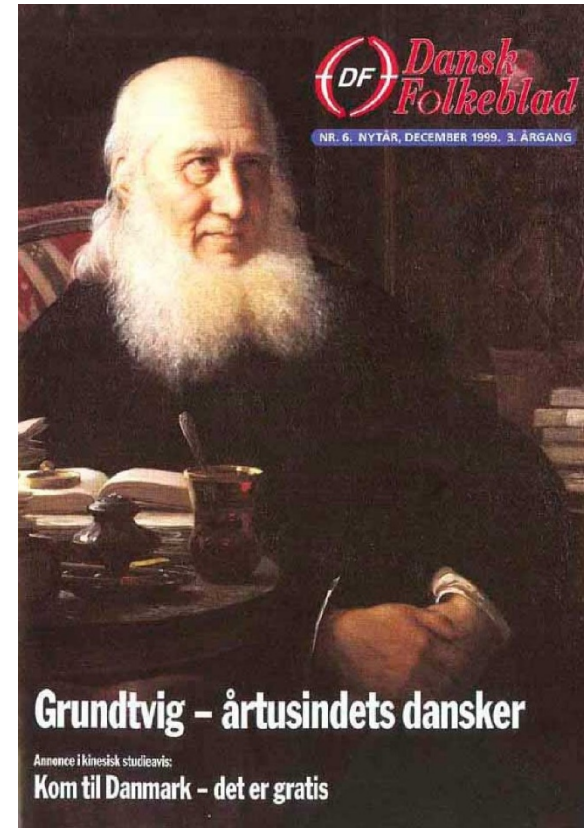
Frygtsom berøringsangst

Statisk syn på folk og racer

DEMO- OG/ ELLER ETNOKRATI?

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

ASTERISK LIVE
22. JANUAR 2019

CLAUS HAAS
LEKTOR

Grundvigs nationalisme er meget præcis blevet kaldt for bibelsk nationalisme, idet Grundtvig altid tog udgangspunkt i den etniske skabelsesmyte i Første Mosebog, kap. 10-11. Kapitel 10 handler om, at alle folkeslag i sidste instans stammer fra Noas tre sønner Sem, Kam og Jafet samt deres børn, og kapitel 11 fortæller om Babelstårnet og sprogenes oprindelse. Som så mange andre i sin samtid troede Grundtvig på teorien om gudskabte folkelige og sproglige identiteter, der gav sig til kende i forskellige sprogracer

Ove Korsgaard (2004). *Kampen om folket. Et dannelseperspektiv på dansk historie gennem 500 år.*

